

2017/2116(INI)

10.10.2017

ONTWERPVERSLAG

inzake een Europese strategie voor de bevordering van eiwithoudende gewassen – Aanmoediging van de productie van eiwithoudende en peulgewassen in de Europese landbouwsector
(2017/2116(INI))

Commissie landbouw en plattelandsontwikkeling

Rapporteur: Jean-Paul Denanot

INHOUDSOPGAVE

Bladzijde

ONTWERPRESOLUTIE VAN HET EUROPEES PARLEMENT	3
TOELICHTING	8

ONTWERPRESOLUTIE VAN HET EUROPEES PARLEMENT

inzake een Europese strategie voor de bevordering van eiwithoudende gewassen – Aanmoediging van de productie van eiwithoudende en peulgewassen in de Europese landbouwsector (2017/2116(INI))

Het Europees Parlement,

- gezien zijn resolutie van 8 maart 2011 over het proteïnetekort in de EU: welke oplossing voor een allang bestaand probleem?¹,
- gezien het voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van de financiële regels van toepassing op de algemene begroting van de Unie, de zogeheten "Omnibusverordening", en het amendement daarop om in het voorstel een verzoek aan de Commissie op te nemen om voor eind 2018 een "eiwittenplan" te publiceren²,
- gezien de "Europese verklaring inzake soja" die op 12 juni 2017 door Duitsland en Hongarije is voorgesteld aan de Raad Landbouw en vervolgens door 14 lidstaten is ondertekend³,
- gezien Besluit 93/355/EEG van de Raad van 8 juni 1993 inzake de sluiting van een Memorandum van Overeenstemming betreffende bepaalde oliehoudende zaden tussen de Europese Economische Gemeenschap en de Verenigde Staten van Amerika in het kader van de GATT⁴,
- gezien het document "Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development", dat op 25 september 2015 door de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties is goedgekeurd, en meer in het bijzonder de duurzameontwikkelingsdoelstellingen 2, 12 en 15 daarin,
- gezien het besluit van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties tijdens haar 68e zitting om het jaar 2016 officieel uit te roepen tot "Internationaal Jaar van de peulvrucht", onder auspiciën van de Voedsel- en Landbouworganisatie van de Verenigde Naties (FAO)⁵,

¹ Aangenomen teksten, P7_TA(2011)0084.

² Advies over het voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van de financiële regels van toepassing op de algemene begroting van de Unie en tot wijziging van de Verordeningen (EG) nr. 2012/2002, (EU) nr. 1296/2013, (EU) nr. 1301/2013, (EU) nr. 1303/2013, (EU) nr. 1304/2013, (EU) nr. 1305/2013, (EU) nr. 1306/2013, (EU) nr. 1307/2013, (EU) nr. 1308/2013, (EU) nr. 1309/2013, (EU) nr. 1316/2013, (EU) nr. 223/2014, (EU) nr. 283/2014 en (EU) nr. 652/2014 van het Europees Parlement en de Raad en Besluit nr. 541/2014/EU van het Europees Parlement en de Raad.

³ Secretariaat-generaal van de Raad (OR. en) 10055/17, Brussel, 7 juni 2017.

⁴ PB L 147 van 18.6.1993, blz. 25.

⁵ Voedsel- en Landbouworganisatie van de Verenigde Naties (FAO), "The International Year of Pulses: Nutritious seeds for a sustainable future".

- gezien de studie van het Europees Parlement over de ecologische rol van peulgewassen in het nieuwe gemeenschappelijke landbouwbeleid¹,
 - gezien de hoorzitting die in het Europees Parlement werd gehouden over het verbeteren van de voorziening van Europa van eiwithoudende gewassen,
 - gezien artikel 52 van zijn Reglement,
 - gezien het verslag van de Commissie landbouw en plattelandsontwikkeling en het advies van de Commissie milieubeheer, volksgezondheid en voedselveiligheid (A8-0000/2017),
- A. overwegende dat de Europese Unie nog steeds met een groot tekort aan plantaardige eiwitten kampt, dat jammer genoeg niet veel is verbeterd, ondanks de vele voornemens die zijn geuit en de initiatieven die de afgelopen 15 jaar rond het thema zijn opgezet; overwegende dat de huidige context ons ertoe zou moeten aanzetten om daadkrachtiger op te treden;
 - B. overwegende dat het probleem van de eiwitten die worden gebruikt in diervoeders al te vaak louter vanuit de invalshoek van eiwitrijke voedermiddelen is bekeken, gekoppeld aan ons tekort aan plantaardige eiwitten en het onderzoek naar grondstoffen om het voeder van landbouwhuisdieren aan te vullen;
 - C. overwegende dat een meer holistische benadering tot het eiwitvraagstuk in Europa nodig is om over zoveel mogelijk instrumenten te kunnen beschikken om onze afhankelijkheid van plantaardige eiwitten op doeltreffendere wijze te beperken;
 - D. overwegende dat eiwitten een centrale rol spelen in de uitdagingen op het gebied van voedselzekerheid, milieu en de opwarming van de aarde; overwegende dat zij levensnoodzakelijk zijn en aanwezig zijn in alle voeding van mens en dier;
 - E. overwegende dat China de afgelopen jaren de grootste wereldwijde importeur van soja is geworden en een echte strategie heeft opgezet om zijn voorziening veilig te stellen, hetgeen onze eigen voorziening in het gedrang zou kunnen brengen;
 - F. overwegende dat de ontwikkeling van de landbouw de afgelopen vijftig jaar ertoe heeft geleid dat aanzienlijke hoeveelheden grondstoffen over grote afstanden moeten worden vervoerd om plantaardige en dierlijke eiwitten te produceren, hetgeen vandaag problemen oplevert voor het milieu en het klimaat;
 - G. overwegende dat de stikstofbehoefte voor de voeding van planten en de productie van plantaardige eiwitten tegenwoordig hoofdzakelijk wordt ingevuld met synthetische stikstofhoudende meststoffen, die duur zijn om te produceren en het water en de lucht verontreinigen;
 - H. overwegende dat het streven naar meer zelfvoorzienendheid betekent dat we ons in de eerste plaats moeten richten op eiwitrijke gewassen, maar ook op alle andere gewassen

¹ IP/B/AGRI/IC/2012-067 (PE 495.856).

(met inbegrip van voedergewassen en grassen) die, ondanks hun beperkte eiwitgehalte, overal in de Unie op grote schaal worden verbouwd;

- I. overwegende dat een doeltreffend en ambitieus strategisch plan voor de eiwitvoorziening moet worden toegepast om tot een duurzame ontwikkeling van de Europese landbouw te komen; overwegende dat voor een dergelijk plan meerdere beleidslijnen van de Unie moeten worden aangesproken, en in de eerste plaats het GLB;
- J. overwegende dat het onderzoeksbeleid ten gunste van eiwitten moet worden verruimd en op de lange termijn moet zijn gericht;
- K. overwegende dat de Blair House-akkoorden van 1992 inzake eiwitten ondertussen achterhaald zijn en niet langer aansluiten op de werkelijkheid;
- 1. is van mening dat er een omvattend Europees strategisch plan voor de voorziening in plantaardige eiwitten moet worden uitgevoerd, dat moet uitgaan van de duurzame ontwikkeling van alle gewassen die in de gehele Unie worden verbouwd; is van mening dat die verandering een aanzienlijke aanpassing van onze productiestelsels vergt, volgens de beginselen van de circulaire economie en de biolandbouw;
- 2. vraagt om een Europees platform op te zetten om het eiwitareaal per categorie gewas en per locatie te identificeren, technische referenties uit te werken die voor alle landbouwers toegankelijk zijn, de beschikbare hoeveelheden Europese eiwitten te kennen en alle studies naar eiwitten in kaart te brengen;
- 3. beveelt aan om aandacht te schenken aan alle eiwitbronnen en dus ook aan gewassen die zowel voor de menselijke voeding als voor het voeder van landbouwhuisdieren worden gebruikt;

De verschillende doelstellingen van het plan

- 4. is van mening dat met het plan de productie van biomassa op alle bruikbare landbouwgrond moet worden gemaximaliseerd door werk te maken van permanente bodembedekking, waarvan een deel kan worden gebruikt voor de eiwitvoorziening;
- 5. acht het noodzakelijk om bijzondere aandacht te schenken aan het potentieel van peulgewassen, ongeacht of het om graangewassen of om voedergewassen gaat, aangezien deze familie talrijke agronomische, economische en milieuvoordelen biedt (het is immers de enige familie die stikstof uit de lucht bindt);
- 6. beveelt aan om de sojateelt te ondersteunen, aangezien deze teelt dankzij nieuwe variëteiten tegenwoordig nieuwe mogelijkheden biedt, maar voegt daaraan toe dat dit geen afbreuk mag doen aan de aandacht voor andere eiwithoudende graangewassen (lupine, tuinbonen, erwten, kikkererwten enz.);
- 7. vraagt om meer aandacht te schenken aan het beheer van grasland, dat gezien de oppervlakte die het beslaat, een grote bijdrage levert aan de eiwitbehoefte in diervoeders;

8. pleit ervoor om teelten zoals luzerne, klaver, hanenkammetjes en talrijke andere peulgewassen opnieuw op te nemen in de stelsels van akkerbouwgewassen en voedergewassen;
9. acht het wenselijk om korte ketens voor de productie en verwerking van eiwitten op te zetten door de graanboeren en veehouders dicht bij elkaar te brengen (leverings- en handelsovereenkomsten) en acht het daartoe nuttig om spelers die meewerken aan korte ketens voor menselijke voeding en diervoeders op basis van eiwitten te begeleiden in de risico's die zij nemen;
10. pleit ervoor om de productie van kwaliteitsvolle, ggo-vrije eiwitten te bevorderen door de traceerbaarheid en etikettering ervan verder te ontwikkelen;
11. acht het noodzakelijk om de voedervoorziening voor het vee op het niveau van de landbouwbedrijven en de regio's te ondersteunen, zowel voor herkauwers als voor dieren met meer dan één maag (met inbegrip van het vervaardigen van voeder op de boerderij);
12. acht het wenselijk de oogstverliezen tot een minimum te beperken en de voedingswaarde te verhogen door de oogst- en bewaaromstandigheden (drogen, baalvorming enz.) te verbeteren;
13. is van mening dat de groei van eiwitten alleen kan worden bereikt via gewasrotatie (met een minimumduur van 3 jaar) en door meer mengrassen en mengteelten in de graansector (klaver/koolzaad, triticale/erwtten enz.) en in de sector voedergewassen (grassen, peulvruchten, mengkoren enz.);
14. vraagt om onderzoek te verrichten naar de selectie van nieuwe rassen en soorten, bijmenging, het verbeteren van de opbrengsten, het eiwitgehalte en de verteerbaarheid van diervoeders (gekiemde zaden enz.) en naar biostimulanten;
15. beveelt aan om meer gebruik te maken van precisielandbouw om de bemestingsniveaus voor planten en de rantsoenen voor dieren te optimaliseren om verspilling en verontreiniging te voorkomen;
16. is voornemens de verwerving van nieuwe kennis, kennisoverdracht, initiële en voortgezette opleiding en ondersteuning voor alle vormen van innovatie en toegepast onderzoek te stimuleren;

De instrumenten van het plan

17. is van mening dat het plan meerdere beleidslijnen van de Unie moet benutten en met elkaar in verbinding moet brengen: het GLB, het onderzoeksbeleid, het nabuurschapsbeleid en het handelsbeleid;
18. acht het belangrijk dat het GLB de teelt van eiwithoudende gewassen ondersteunt met behulp van vrijwillige gekoppelde betalingen (die, als zij niet beperkt zouden zijn tot teelten en regio's die in moeilijkheden verkeren, het mogelijk zouden maken om meer te verwezenlijken) en vergroeningsbetalingen, maar ook met behulp van de tweede pijler, in het bijzonder via de agromilieumaatregelen en de maatregelen op het gebied van

biologische landbouw, investeringen, kwaliteit, advies, opleiding en innovatie in het kader van het EIP;

19. is van mening dat met het oog op de toekomst van het GLB moet worden nagedacht over aanvullende voorstellen om de eiwitten te ondersteunen, zoals een minimale rotatie van 3 jaar, de uitwerking van een ecosysteembetaling die flexibeler is dan de vergroeningsbetaling om duurzame landbouwpraktijken te stimuleren, de invoering van instrumenten om het nemen van risico's door innovatoren te ondersteunen en een subprioriteit "eiwitten" in het beleid inzake plattelandsontwikkeling op te nemen;
20. vraagt om de inspanningen op het gebied van onderzoek, en in het bijzonder van publiek onderzoek, te intensiveren voor weinig ontwikkelde teelten van eiwithoudende gewassen waarvoor weinig of geen belangstelling bestaat bij particuliere investeerders;
21. acht het noodzakelijk om onze sojavoorziening veilig te stellen door meer samen te werken met ons nabuurschap, en meer specifiek met Oekraïne, dat voor Europa heeft gekozen en soja produceert die over de Donau tot in de Unie kan worden gebracht;
22. is van mening dat de Blair House-akkoorden van 1992 ondertussen achterhaald zijn en de duurzame ontwikkeling van de teelt van eiwithoudende gewassen in Europa kunnen belemmeren;
23. verzoekt zijn Voorzitter deze resolutie te doen toekomen aan de Raad en de Commissie.

TOELICHTING

I. STAND VAN ZAKEN

Ons Parlement heeft zich de afgelopen 15 jaar meermaals uitgesproken over eiwitten en over de noodzaak van een Europees eiwittenplan. Die initiatieven hebben jammer genoeg nooit een positief gevolg gekregen, en de Europese Unie is voor haar voorziening van plantaardige eiwitten nog steeds afhankelijk van anderen. In de huidige context is er echter meer bereidheid om de kwestie te bekijken. Het Europees Parlement, de Raad en de Commissie hebben dit punt immers op hun agenda geplaatst. De Raad deed dat in juni laatstleden, in zijn "verklaring inzake soja", de Commissie middels een initiatief van commissaris Hogan inzake een "eiwitstrategie" voor Europa.

In het verleden werd het probleem van eiwitten voor diervoeders alleen maar bekeken vanuit de invalshoek van eiwitrijke voedermiddelen en ons tekort aan plantaardige eiwitten, dat we probeerden aan te vullen door hoofdzakelijk soja in te voeren. Om het thema eiwitten in Europa vanuit een ander perspectief te kunnen bekijken, mogen we niet vergeten welke rol eiwitten spelen in de menselijke voeding.

Het eiwittenprobleem is immers een bijzonder ingewikkeld vraagstuk, dat centraal staat in twee grote uitdagingen waaraan we tegenwoordig het hoofd moeten bieden: voedselzekerheid, enerzijds, en milieu en klimaat, anderzijds.

1. Eiwitten als sleutelfactor in twee grote uitdagingen

a) Voedselzekerheid

De bevoorradingsstromen van ingevoerde plantaardige eiwitten zijn noodzakelijk om in de behoeften van de landbouwhuisdieren te kunnen voorzien.

De mondiale eiwittenmarkt, die gekoppeld is aan de markt voor perskoeken van sojabonen, heeft de afgelopen jaren een aanzienlijke evolutie doorgemaakt, die in de toekomst tot spanningen zou kunnen leiden, aangezien bepaalde regio's in de wereld erg veel eiwitten zijn gaan consumeren, in het bijzonder in de vorm van vlees.

De sojaconsumptie is de afgelopen vijftig jaar aanzienlijk toegenomen in alle landbouwlanden en maakt tegenwoordig 45 % van de mondiale eiwittenmarkt uit. In Europa is de sojaconsumptie gestegen van 2,42 miljoen ton in 1960 naar bijna 36 miljoen vandaag. Elders, en dan vooral in China, is de consumptie recentelijk bijna explosief toegenomen. China is tegenwoordig de grootste importeur van soja ter wereld, en het haalt zijn soja hoofdzakelijk bij de grootste producent en exporteur ter wereld, Brazilië. Daarbij mogen we een ding niet vergeten: China, dat meer dan twee derde van de Braziliaanse productie consumeert, heeft een strategie opgezet om zijn voorziening veilig te stellen, hetgeen onze eigen voorziening en die van andere soja-afnemers in het gedrang zou kunnen brengen.

De prijs die we betalen voor soja zou in de toekomst dus aanzienlijk kunnen oplopen, en het risico bestaat dat we niet langer in (al) onze behoeften zullen kunnen voorzien.

b) Milieu

De productie van plantaardige eiwitten met behulp van stikstof, in de vorm van kunstmest, heeft eveneens aanzienlijke gevolgen voor het milieu, aangezien zij voor verontreiniging van de waterlichamen zorgt (via een watervaleffect) en er bij deze productie broeikasgassen vrijkomen. Om de stikstofcyclus sluitend te maken, moet de duurzaamheid van onze landbouw- en voedselproductiesystemen grondig worden herzien.

Het eiwittenprobleem dwingt ons om de ontwikkeling van onze landbouw en ons voedselmodel in vraag te stellen. Eenvoudige aanpassingen in onze voedselvoorziening, bijvoorbeeld door eiwitrijke plantaardige grondstoffen in te voeren en massaal stikstofhoudende kunstmest in te zetten, volstaan niet langer, aangezien dergelijke aanpassingen tot plaatselijke onevenwichtigheden en internationale spanningen kunnen leiden. We moeten grondig gaan nadenken over een duurzaam landbouw- en voedingssysteem waarin eiwitten een volwaardige plaats moeten krijgen, om onszelf zoveel mogelijk bewegingsruimte te geven en mogelijkheden te creëren om onze afhankelijkheid van plantaardige eiwitten te beperken.

2. Alle bronnen van eiwitten moeten worden bekeken

a) Een eiwitbalans voor de onevenwichtige diervoeding

Elk jaar worden 477 miljoen ton grondstoffen gebruikt voor diervoeding, waarvan ongeveer 50 % afkomstig is van de voedergewassen en het gras van de landbouwbedrijven, de rest van akkerbouwgewassen en ingevoerde producten.

De vraag naar plantaardige eiwitten, voedergewassen uitgezonderd, bedraagt ongeveer 45 miljoen ton ruw eiwit per jaar. Die behoefte wordt voor 60 % ingevuld door nevenproducten, in de vorm van perskoeken, en voor 40 % door de teelt van granen en zaaddragende eiwithoudende, oliehoudende gewassen.

De Unie kent een zelfvoorzieningsgraad van 38 % voor alle eiwitten die worden gebruikt voor diervoeders. Voor perskoeken van sojabonen, die goed zijn voor ongeveer een derde van deze eiwitvoorziening, ligt de zelfvoorzieningsgraad met 5 % bijzonder laag.

b) Er is potentieel voorhanden

Het streven naar meer zelfvoorzienendheid betekent dat we ons in de eerste plaats moeten richten op eiwitrijke gewassen, maar ook op alle andere gewassen die, ondanks hun beperkte eiwitgehalte, in alle regio's van de Unie op grote schaal worden verbouwd. Die uitbreiding naar alle eiwitbronnen maakt het mogelijk om alle regio's van Europa te betrekken bij een collectief proces om tot duurzame ontwikkeling te komen en onze afhankelijkheid van eiwitten af te bouwen.

Er is in de Unie een ruime keuze aan teelten en rassen voorhanden. Zo zijn er zaaddragende peulgewassen, zoals de oliehoudende zaden (koolzaad, zonnebloem, soja) en de eiwithoudende gewassen (erwten, kikkererwten, bonen, lupine, tuinbonen). De afgelopen jaren zijn de volumes koolzaadkoeken aanzienlijk toegenomen vanwege de ontwikkeling van agrobrandstoffen. De productie van soja is beperkt gebleven, maar zou dankzij beter aangepaste rassen, betere opbrengsten en het grotere economische belang in vergelijking met granen meer aandacht kunnen krijgen. Soja kan ook een toegevoegde waarde betekenen voor de menselijke voeding (melk, tofu). Andere graanteelten, zoals die van voedererwten,

veldbonen, lupine en kikkererwten, mogen niet worden verwaarloosd, voor zover de wetenschap nieuwe rassen en middelen om bepaalde bio-agressoren te bestrijden ontwikkelt. Voorts zijn er de voederleguminosen, die minder vaak worden vermeld maar die, als reincultuur of gecombineerde cultuur, een grote rol kunnen spelen in de zelfvoorzienendheid van de veehouderijen en de verbetering van de landbouwpraktijken. Tot slot moet ook de verbetering van de kwaliteit van de granen worden meegenomen in onze eiwitbalansen.

II. EEN AMBITIEUS EN OMVATTEND STRATEGISCH PLAN VOOR DE DUURZAME ONTWIKKELING VAN EIWITHOUDENDE GEWASSEN IN EUROPA

Om dit Europese eiwittenplan te ontwikkelen, kunnen meerdere communautaire beleidsterreinen die gevolgen hebben voor de eiwithoudende gewassen worden aangesproken en op elkaar afgestemd.

a) Het GLB

In het huidige kader

Het lijkt wenselijk de productie van eiwitten via de voorzieningen uit de eerste pijler direct te steunen, om zo een eiwittenplan voor de gehele Unie te kunnen uitwerken.

Verschillende modaliteiten van de vergroening zijn relevant voor de productie van eiwitten, te beginnen met gewasdiversificatie, biologische landbouw en certificeringsregelingen, die allemaal stimulansen bieden voor vormen van landbouw waarbij gebruik wordt gemaakt van gewasrotatie en allerhande vormen van vruchtwisseling om de teelt van eiwithoudende gewassen te bevorderen. Ecologische aandachtsgebieden kunnen in beperkte mate worden gebruikt om eiwitten te produceren, zonder dat daarbij noodzakelijkerwijs gewasbestrijdingsmiddelen hoeven te worden ingezet.

Gezien het aantal landen dat hier een beroep op doet, zijn vrijwillige gekoppelde betalingen het meest geschikte instrument om de teelt van eiwithoudende gewassen te ontwikkelen. Deze betalingen zouden kunnen worden verruimd, op voorwaarde dat zij niet beperkt blijven tot sectoren en regio's die in moeilijkheden verkeren.

De pijler van plattelandsontwikkeling biedt een hele reeks steunmaatregelen die de ontwikkeling van de eiwithoudende gewassen ten goede kunnen komen: de agromilieumaatregelen, de maatregelen inzake investeringen in landbouwbedrijven voor productie en verwerking en de maatregelen inzake kwaliteit, advies, opleiding, innovatie en biologische landbouw.

In het kader van wijzigingen of een hervorming van het GLB

Bepaalde bestaande instrumenten kunnen worden aangepast. Voor de vergroeningsbepalingen zou een verplichte gewasrotatie (met een minimumduur van 3 jaar) bijvoorbeeld een nuttige aanvulling kunnen zijn op diversificatie. Dat zou grote agronomische en milieuvoordelen opleveren (betere plagenbestrijding, verbetering van de bodemkwaliteit...). Ook bijmenging kan worden overwogen. Gekoppelde betalingen zouden niet langer mogen worden beperkt tot sectoren en regio's die in moeilijkheden verkeren als zij worden ingezet om de teelt van eiwithoudende gewassen te ondersteunen. Ze moeten worden versoepeld om de benutting van de beschikbare bedragen te vergemakkelijken.

In het kader van een hervorming van het GLB kunnen ook andere maatregelen worden overwogen: steun uit de eerste pijler voor ecosysteemdiensten voor peulgewassen; specifieke steun voor het nemen van risico met het oog op de totstandbrenging van plaatselijke eiwittoeleveringsketens. Al deze vormen van landbouwsteun zouden bovendien kunnen worden gecombineerd met financiering uit hoofde van het EFRO.

b) Het onderzoeksbeleid

De Unie heeft zich nooit vastberaden getoond om onderzoeksactiviteiten op de lange termijn op te zetten teneinde oplossingen te vinden om onze afhankelijkheid van plantaardige eiwitten af te bouwen. Investerings in openbaar onderzoek zijn erg belangrijk voor minder ontwikkelde teelten waarvoor weinig of geen belangstelling bestaat in de particuliere sector.

c) Het nabuurschapsbeleid

In bepaalde regio's in de directe omgeving van de Unie, zoals Oekraïne, zijn de productie- en klimaatomstandigheden gunstig voor de ontwikkeling van soja, een gewas dat in dit sterke landbouwland al wordt geteeld. Een samenwerking op het gebied van eiwitten met dit land, dat in conflict is met buurland Rusland en voor Europa heeft gekozen, zou steek houden, aangezien wij nu al tonnen granen uit de regio importeren, die concurreren met die van onze eigen producenten.

d) Het handelsbeleid

In de jaren zestig sloot de Europese Gemeenschap de GATT-akkoorden, die de massale invoer van eiwitten uit derde landen, en dan vooral uit Amerika, hebben bevorderd, doordat deze grondstoffen vrij van rechten op het Europese grondgebied konden worden binnengebracht omdat wij ze nodig hadden. Die akkoorden zijn overgenomen in de Blair House-akkoorden van 1992 zonder dat het evenwicht in de belastingheffing aan onze grenzen werd hersteld, terwijl wij kreunden onder onze graanoverschotten. Bovendien werd in diezelfde periode een memorandum onderhandeld met de VS teneinde de steun die de Europese Gemeenschap mocht bieden voor de teelt van oliehoudende en eiwithoudende gewassen te beperken. Ik wilde er in mijn verslag graag op wijzen dat deze akkoorden ondertussen achterhaald zijn en niet langer aansluiten op onze werkelijkheid, in het bijzonder wat de mondiale uitdagingen op het gebied van milieu en de opwarming van de aarde betreft, die ons ertoe dwingen onze productie- en consumptiewijzen opnieuw onder de loep te nemen.